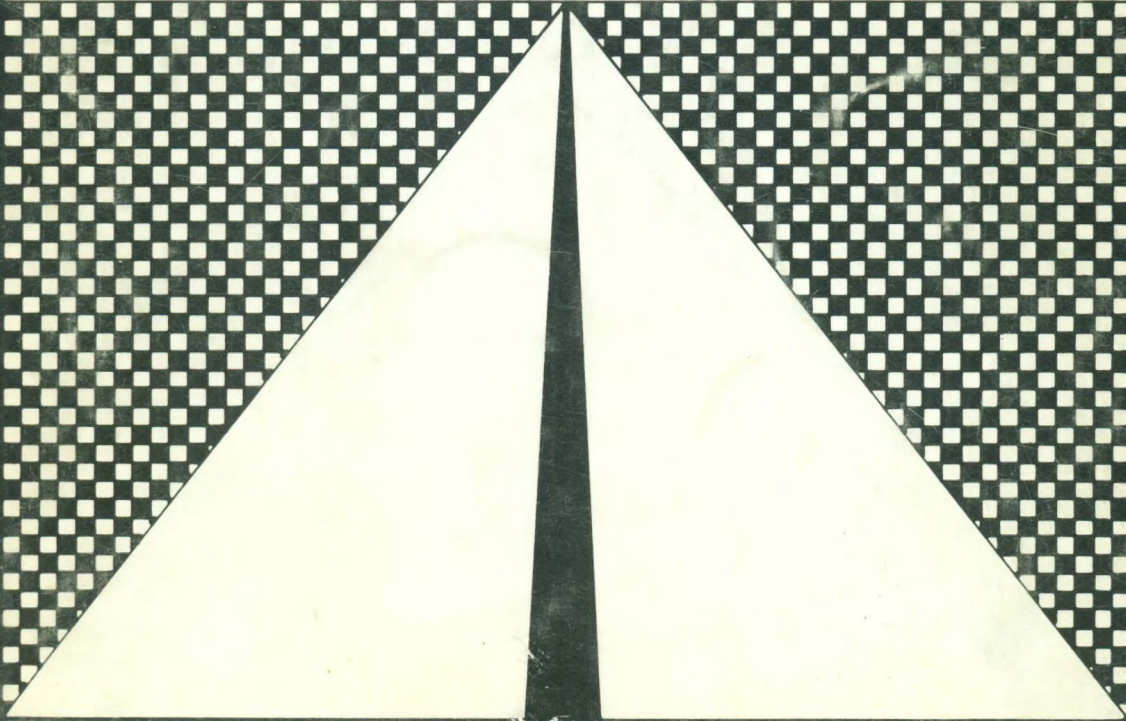

KREWE
DZIVE
KREWE

Bungi guldīja blakus dzīvesdraugam, novēlot saldu dusu svešuma zemē ar trijām Latvijas smilšu saujām.

Pateicībā pieminam kluso, ticīgo savrupgājēju ārsti un veterināri Ernu Bungi par jauko, sadraudzīgo sadzīvi „Kolorādo latviešu akadēmiskajā kopā” gadu desmitu un labiem padomiem, un atzinumiem veselības traucējumos.

**Aiz klusuma sliekšņa
Ēnu un ļaunuma nav. (Zenta Liepa)**

Edmunds Zirnītis

**KĀRLI EGLI,
bijušo Misiņa bibliotēkas
pārzīni, pieminot.
1887. g. 2. 6. – 1974. g. 26. 6.**

Ne tik bieži atgadās, bet tāpēc jo augstāk ir vērtējams notikums, ka kādam ļoti nozīmīgam darbam rodas gudrs tā sapratējs un turpinātājs. Visai laimējies šīnī ziņā bija mūsu visiem pazīstamam bibliofilam Jānis Misiņam, kad viņš, sasniedzis augstu mūža gadu pakāpi, sāka apskatīties, kas varētu būt nākamais pēctecis viņa (mūsu tautas kultūrā tik nozīmīgā) latviešu grāmatu apzināšanas, krāšanas

un glabāšanas darbā.

Misiņa slavenajam grāmatu krājumam, kur bija savākts daudz kas, kas citādi mūsu dinamiskajos laikos būtu pagājis bez pēdām, kad tas 1925. gadā pārgāja Rīgas pilsētas īpašumā, vajadzēja lietpratīga pārziņa. Par tādu pats Misiņa tēvs bija izraudzījies Kārlī Egli, kas tanīs gados nebija vairs latviešu kultūras dzīvē maz pazīstama persona. Kā daudzi viņa paaudzes centīgie latviešu jaunieši, viņš savu skolas izglītību bija papildinājis mājniecībā, pats sagatavojies, lai izturētu pārbaudījumus skolotāja cenza iegūšanai, bija strādājis pārdaroga darbā, piedalījies 1. pasaules karā (frontē arī ievainots) un kā brīvkleitājs studējis Latvijas universitātē. Tieši bibliotēku jautājumiem K. Egle bija pievērsies jau kopš 1919. gada. Viņš bija viens no galvenajiem redaktoriem žurnālam „Latvju Grāmata”, sākot ar 1922. gadu; viņš vadīja arī izdevumu „Latvijas Jaunatne”. Ievērojami ar savu paliekamo nozīmi ir viņa rediģētie rakstu krājumi „Atziņas” (1.-3., 1923.-1924.g.); tur viņš parādīja arī atzīstamu erudīciju bibliografijas laukā. K. Egle bija arī vēl redaktors O. Jēpes izdodamai grāmatu serijai „Bērnu un jaunatnes literatūra” (kopš 1921. g.); tieši par bibliotēkas vadītāju viņš bija bijis jau vairākus gadus. pārzinādams O. Jēpes bibliotēku.

Paša Misiņa tēva ieteikts par nākamo Rīgas pilsētas Misiņa bibliotēkas vadītāju, K. Egle bija iekļuvis, tā sakot, savā istajā elementā. Apzinādamies šīs grāmatu krātuves lielo materiālo vērtību un atsevišķo, nekur citur vairs neuzejamo reto grāmatu kultūrvēsturisko nozīmi, viņš, līdzīgi Misiņam pašam, tās sargāja kā savu aci pierē, stingri skatīdamies, lai nekas neietu zudumā. K. Egle pastāvīgi arī raudzīja Misiņa bibliotēku paplašināt, it īpaši ar dažādiem retiem izdevumiem, kas nebija veikalos pērkami, piem., bija izdoti pašu autoru apgādā, ārzemēs, pagridē u. tml. Piebilstams, ka šīnī ziņā par bibliotēku joprojām rūpējās arī pats Misiņa tēvs, kas, ar K. Egli labi saprazdamies, it bieži pie viņa piestaigāja, lai pārsprīestu kādu jautājumu vai atnestu kādu jaunu atradumu.

30 tajos gados K. Egles kabinets Misiņa bibliotēkā bija kļuvis par tādu vietu, kur rindām nāca un gāja rakstnieki, literatūrzinātnieki, valodnieki, bibliografi — un arī apmeklētāji, kas par tiem vēl tikai grāstījās kļūt. Paša bibliotēkas lasītavā jau pastāvīgi bija sastopami mūsu universitātes filoloģijas fa-

kultātes studenti un studentes, nemaz nerunājot par doktorandiem, kas bez šīs slavenās grāmatu krātuves savus pārbaudījumus latviešu literatūras vēsturē un poētikā nemaz nebūtu varējuši nocīnīt. Stāv prātā, ka K. Egle mūs, gados jaunākos filologus, tur iepazīstināja ar dažu labu mūsu kultūras darbinieku, rakstnieku vai kritiķi.

Arī ārpus tiešā bibliotēkas pārziņa amata K. Egle bija visai darbīgs: viņš kritiski apceļoja dažādus latviešu autorus, rakstīdams, piem., par brāļiem Kaudzītēm un viņu dzimtu un Teodoru Zeifertu; tika apgādāts arī viņa latviešu rakstniecības vēstures jauns, papildināts izdevums. Pie tā jāpieskaita garāka rinda tulkojumu — Kiplinga, Prevò, Ļeva Tolstoja, Kuprina u.c. autoru darbi, daļa arī dzejas formā, tā Tagores sacerējumi. K. Egle bija arī viens no galvenajiem darbiniekiem, izdodot jaunu, plašu latviešu rakstniecības vēsturi, šīni kopdarbā pieaicinot ne vienu vien gados jaunāku līdzstrādnieku.

Nevar neatzīmēt, ka arī K. Egle bija viens no tiem, kas raudzīja gādāt, ka vecās Latviesu Literārās (agrāk — Latviesu Draugu) Biedrības neaptverami vērtīgais manuskriptu un reto grāmatu krājums latviešiem nezustu, aiziedams kādos necelos vai pat pilnīgā iznīcībā. Tas tiešām arī nonāca Misiņa bibliotēkas pilnīgā īpašumā (1940. g.); tuvākas ziņas par šo notikumu uzejamās rakstu krājumā prof. Luža Bērziņa piemiņai „Zvaigžņu sega”, Ņujorkā 1967. g., 170. lp.

2. pasaules karā 1944. gadā ieejot beigu fazē, latviešu kultūras iestāžu vadītājiem radās lielas komplikācijas attieksmēs ar vācu varas iestādēm. No latviešu nacionālā viedokļa raugoties, šķita, ka ir svarīgi turēties pretī rīkojumiem mūzeju, bibliotēku, arhīvu u. tml. vērtīgākās mantas evakuēt. Bija taču ļoti jābaidās, ka tās kaut kādā Polijas stacijā vai kaut kur Pomerānijā nesadeg līdz ar visām kastēm un vagoniem. Šīni ziņā K. Eglem bija laimējies — Misiņa bibliotēkas krājumi tā arī palika Rīgā. Toties pēc kara Rīgas pilsētas valde ir bijusi spiesta tos atdot Zinātņu akadēmijai, kaut gan kādreizējā līgumā ar Misiņa tēvu bija nosacīts, ka šie grāmatu krājumi vienmēr paliks Rīgas pilsētas īpašumā kā pilnīgi atsevišķa bibliotēka.

Pats K. Egle, varbūt tāpēc, ka savā laikā bija aktīvi cīnījies frontē pret vāciešiem, līdz ar citiem mūsu bēgļiem uz Vāciju nedevās. Viņš bija viens no tiem, kas jau kara sākumā bija domās, ka Vācija karu zaudēs. Viņa

negātīvo nostāju pret vāciešiem, domājams, vēl vairāk sekmēja maz slavējamā vācu okupācijas varas izricība mūsu zemē, daža laba vācu ierēdņa milzīgā augstprātība, lūkojoties uz latviešiem, jau pieminētie drastiskie rīkojumi, arī vēl latviešu zemnieku deportācijas no viņu saimniecībām Dundagā.

Kādā sarunā ar dzejnieku Frici Dziesmu K. Egle bija izteicies: „Ja grib, lai ved mani uz Sibīriju, no savas zemes es ārā neiešu!” Līdzīgā garā, pie tam pagalam skeptiski spriedzams par vāciešu cerībām karā uzvarēt, viņš izteicās arī šo rindu autoram.

Pēc kara K. Egli uz Sibīriju netika aizsūtījuši. Viņš gan kā izcils speciālists ticis aicināts uz Latvijas universitāti organizēt un vadīt bibliotēku zinātnes katedru (priekš kara tādas katedras mūsu augstskolā vēl nebija). Tur viņš lasījis arī lekcijas šīni speciālitātē līdz 1952. gadam.

Pēc kara gados K. Egle bijis visai rosīgs tieši bibliografijas nozarē, sastādīdams Blaumaņa, Raiņa, Veidenbauma, Endzelīna (kopā ar J. Paegli), Laicena u.c. autoru publikāciju sarakstus. Viņš bez tam tulkojis krievu un poļu autoru (Lermontova, Puškina, Turgeņeva, Mickeviča u.c.) darbus latviski. Viņa grāmata „Īsa latviešu bibliografijas vēsture (līdz 1917. gadam)”, Rīgā 1957. g., ir domāta tiem, kas grib orientēties mūsu grāmatniecības vēsturē; mūža beigu posmā K. Egles publicētās „Atmiņās”, Rīgā 1972. g., ap 300 lp., ir gan atmiņu zīmējumi, gan prāvs skaits vēstulu tekstu (tā Kr. Barona, Kaudzītes Matisa, Apsišu Jēkaba, Blaumaņa, Plūdoņa, Aspazijas, Raiņa, Laicena u.c.).

Pāri visam tam nozīmē stāv K. Egles 1966. g. izdotā bibliografija „Latviešu periodika 1768-1919”; tās sastādīšanā viņam palīdzējuši arī daži jaunāki spēki.

Šīni lielajā darbā minēti, ciktāl vien bijis iespējams ziņas iegūt, visi pašā dzimtenē un arī Amerikā, Krievijā utt. kļajā nākušie latviešu laikraksti un žurnāli, sniedzot vispusīgas ziņas — kāds ir kuŗā laika posmā bijis attiecīgā izdevuma nosaukums, kas bijuši izdevēji, kas redaktori, cik numuru bijis katrā gadā, kādi bijuši pielikumi, kur tie iespiesti utj. Pieminēti arī cenzūras spaidi un sodi (piem., „Jaunāko Ziņu” izdevējs Benjamiņš 1912. gadā dabūjis samaksāt 300 rubļus soda naudas — vai arī event. sēdēt divus mēnešus arestā!).

Šis K. Egles sen jau aizsāktais darbs savā lielajā nozīmībā stādāms blakus slavenajam

Mišiņa tēva „Latviešu rakstniecības rādītājam”. Kaut arī būtu vēl meklējami materiāli un ziņas, ar ko papildināt kādas vietas, kur informācija nav varējusi būt gluži pilnīga, tā īpaši par latviešu agrāko gadu periodiku Amerikas Savienotās Valstīs, Kanadā un Brazīlijā, tomēr šis rādītājs arī tagadējā veidā paliek kā izcils un nezūdamas vērtības pamatdarbs latviešu bibliografijā.

Kārlis Egle dzimis Druvienas Mazvasaraužos 1887. g. 2. jūnijā; miris Rīgā, 1974. g. 26. jūnijā; 29. jūnijā izvadīts no Rīgas Meža kapu vecās kapličas. Apbedīts Vecpiebalgā, citu viņa dzimtas locekļu tuvumā. Tāda bijusi šī latviešu patriota vēlēšanās.

Kārlis Draviņš

Agr. KĀRLI LIEPIŅU pieminot.

Kārlis Liepiņš bija censonis dzīvē un darbā. Agrī viņš zaudē tēvu, un nu saviem spēkiem jāiegūst izglītība un jāuzņemas gādība par māti un divi jaunākām māsām. Nekas Kārlim Liepiņam nav par grūtu, un ar lielu enerģiju viņš uzstrādājas atbildīgos amatos Zemkopības ministrijā un Lauksaimniecības kamerā, reizē studēdams lauksaimniecību. Attieksmēs pret citiem cilvēkiem un pat priekšniekiem viņš var būt vēss un pat skarbs; bet viņa sirds nevar būt cieto un auksta, jo viņš visu iepriekš izdomājis un pārbaudījis, un savā darbā iet droši pretim panākumiem. K. Liepiņu saista arī dzeja, un viņš pats raksta patriotiskus un romantiskus dzejoļus. Kārlis Liepiņš viegli neiegūst draugus, nedz arī viegli iegūt viņa draudzību, bet radusies tā ir silta, sirsnīga un paliekoša.

Kārlis Liepiņš dzimis 1901. g. 13. augustā Dikļu pagastā. Beidzis Bērzaines ģimnaziju Cēsis. Brīvprātīgi iestājies Latvijas atbrīvošanas armijā. Pāris gadus nostrādājis par skolotāju Rēzeknē, Kārlis Liepiņš pāriet darbā Stendes selekcijas stacijā. Tai laikā viņš uzsāk studijas L. U. lauksaimniecības fakultātē un pievienojas konkordijas „Zelmenis” saimei. Drīz sākas darbs zvejniecības uzņēmumā „Kauguri”, kur Liepiņš strādā vairāk nekā 2 gadus — līdz 1930. g. — un tas iezīmē viņa darba lauku, kas top par speciālitāti turpmākajā dzīvē. Līdz 1935. g. redzam viņu strādājam Zemkopības ministrijā Rīgā par zivkopības un zvejniecības instruktoru, bet pēc tam

par Lauks. kameras Zivkopības un zvejniecības nodaļas vadītāju Jelgavā. Sākas liels darba cēliens valsts mērogā, izveidojot zivkopību par ienesīgu lauksaimniecības nozari un ik pārnedēļas lasot lekcijas arī radiofōnā. Kārlim visvairāk rūp Sātiņu izmēģinājumu zivju diķi, bet arī zivju diķu ierīkošana privātās saimniecībās. Viņa ierosmē un vadībā ierīko zivju diķi arī šo rindiņu autora saimniecībā un dažās citās agronomiskā rajona saimniecībās. Zivju diķi dod arī praktiskas iespējas saimniecības uzlabošanā, kā ūdens piegādes ierīkošanu ar triečiem un dzinējspēku elektrisku u.c. motoru darbināšanai.

Savu iemīloto darbu Kārlis Liepiņš spiests atstāt drīz pēc komunistu iebrukuma 1940. g., jādōmā, sakarā ar viņa darbību aizsargu organizācijā. Tikai tad viņš nobeidz studijas, kas lāgiem agrāk bija jāpārtrauc intensīva darba un komandējumu dēļ. Pirms dzimtenes atstāšanas viņš vēl strādā Gegingera firmā un Zivju pārvaldē Rīgā.

Bēgļu gaitas Vācijā K. Liepiņš vada Fišbachas nometnē, kur strādā par grāmatvedi kooperatīvā.

Drīz pēc iecelšanas ASV Liepiņu ģimene apmetas Mineapolē, kur Kārlis iesaistās drēbniecībā („Dayton-Hudson Corp.”) un nostrādā tur 14 gadu. Kārlis Liepiņš piedalījies